

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Закарпатський музей народної архітектури та побуту
Мукачівський історичний музей «Замок Паланок»
Український інститут національної пам'яті
Закарпатська академія мистецтв Львівський національний
університет імені Івана Франка
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Відокремлений структурний підрозділ ЗВО «Відкритий міжнародний
університет розвитку людини «Україна» Дубенська філія

СУЧАСНІ ПРАКТИКИ МУЗЕЙНОЇ, АРХІВНОЇ ТА БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

**Збірник тез доповідей
І Всеукраїнської науково-практичної інтернет-
конференції**

6 лютого 2026 року

м. Мукачево

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Закарпатський музей народної архітектури та побуту
Мукачівський історичний музей «Замок Паланок»
Український інститут національної пам'яті
Закарпатська академія мистецтв Львівський національний
університет імені Івана Франка
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Відокремлений структурний підрозділ ЗВО «Відкритий міжнародний
університет розвитку людини «Україна» Дубенська філія

СУЧАСНІ ПРАКТИКИ МУЗЕЙНОЇ, АРХІВНОЇ ТА БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

**Збірник тез доповідей
I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

6 лютого 2026 року

Мукачево – 2026

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол № 2 від 25 березня 2026 р.)*

Редакційна колегія:

Туріс І. Ю. – кандидатка філологічних наук, доцентка, проректорка з науково-педагогічної роботи Мукачівського державного університету;

Коробка Ю. В. – кандидатка історичних наук, доцентка, в.о. завідувача кафедри готельно-ресторанної та музейної справи Мукачівського державного університету;

Романишин Ю. Л. – докторка педагогічних наук, доцентка, завідувачка кафедри документознавства та інформаційної діяльності Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу;

Постельжук О. М. – кандидатка наук із соціальних комунікацій, доцентка, завідувачка кафедри інформаційних та комп'ютерних технологій відокремленого структурного підрозділу ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Дубенська філія;

Мовчан К. М. – директорка наукової бібліотеки, старша викладачка кафедри готельно-ресторанної та музейної справи Мукачівського державного університету;

Моргун А. В. – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри готельно-ресторанної та музейної справи Мукачівського державного університету.

Тези доповідей представлені в авторській редакції. Відповідальність за якість публікацій, достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори.

C59

Сучасні практики музейної, архівної та бібліотечної справи: збірник тез доповідей I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 6 лютого 2026 року. Мукачево: РВВ МДУ, 2026. 140 с.

Збірник містить тези доповідей I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні практики музейної, архівної та бібліотечної справи», які висвітлюють актуальні проблеми збереження, комплектування, обліку та популяризації культурної спадщини в умовах воєнних викликів і цифрової трансформації.

Видання призначене для науковців, викладачів, здобувачів освіти, працівників музеїв, архівів, бібліотекарів та інших практичних фахівців.

Список використаних джерел

1. Розвиток соціальних комунікацій в руслі документно-інформаційних ресурсів та технологій: монографія / А.В. Моргун, Л.С. Прокопович, К.М. Мовчан, І.І. Розман, В.В. Кобаль, М.В. Бабіля. Мукачево: РВВ МДУ, 2021. 147 с.

УДК 069.4:930.85(043.2)

Алла МОРГУН
Мирослав ЯКИМА
м. Мукачево

ЗБЕРЕЖЕННЯ, ОБЛІК І РЕСТАВРАЦІЯ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ

Культурні цінності відіграють важливу роль у формуванні історичної пам'яті суспільства та збереженні національної ідентичності. Саме музеї, архіви та бібліотеки виступають основними осередками накопичення, збереження й поширення культурної спадщини. У сучасних умовах, коли культурні об'єкти дедалі частіше зазнають впливу часу, техногенних факторів і соціальних потрясінь, питання їх збереження, належного обліку та професійної реставрації набувають особливої актуальності. Законодавство України визначає культурні цінності як об'єкти, що перебувають під охороною держави та мають суспільну значущість [1].

Збереження культурних цінностей охоплює широкий спектр заходів, спрямованих на підтримання їх фізичного стану та запобігання руйнуванню. Йдеться не лише про охорону експонатів або документів, а й про створення відповідних умов їх існування — контроль температури й вологості, обмеження світлового впливу, дотримання правил зберігання та поводження з фондovими матеріалами [2]. Практика показує, що навіть незначні порушення умов зберігання можуть призвести до поступової, але незворотної втрати цінної інформації, яку не завжди можливо відновити.

Невід'ємною складовою збереження культурних цінностей є їх облік. Облікова документація дозволяє систематизувати фонди, забезпечити контроль за рухом об'єктів і створити інформаційну основу для наукової роботи. Як зазначає Т. Кузьменко, саме облік є тим інструментом, який поєднує збереження, дослідження та використання культурних цінностей у межах діяльності установ пам'яті [3]. У сучасних умовах дедалі більшого поширення набувають електронні

каталоги та бази даних, що значно спрощують доступ до інформації та підвищують ефективність управління фондами.

Окрему роль у системі охорони культурної спадщини відіграє реставрація. Вона спрямована на відновлення об'єктів, які зазнали пошкоджень або втратили свій первісний вигляд, проте не передбачає довільного втручання. Реставраційні роботи повинні ґрунтуватися на наукових методах, враховувати історичну цінність об'єкта та зберігати його автентичність [2]. Надмірне або необґрунтоване втручання може спотворити історичний образ пам'ятки, тому сучасна реставрація базується на принципі мінімального впливу та обов'язкової фіксації всіх етапів робіт.

В останні роки у музейній, архівній та бібліотечній практиці активно впроваджуються цифрові технології. Оцифрування фондів, створення електронних копій і цифрових репрезентацій об'єктів значно розширює можливості їх використання та популяризації. Крім того, цифрові ресурси слугують важливим засобом збереження інформації у випадках фізичної втрати або пошкодження оригіналів [3]. Водночас фахівці наголошують, що цифрові технології не можуть повністю замінити роботу з оригінальними об'єктами, а мають виконувати допоміжну функцію.

Таким чином, збереження, облік і реставрація культурних цінностей становлять єдиний взаємопов'язаний процес, що потребує комплексного підходу. Поєднання професійної підготовки спеціалістів, сучасних технологій та нормативно-правового регулювання створює умови для ефективного функціонування установ пам'яті. Реалізація сучасних практик у цій сфері сприяє не лише збереженню культурної спадщини, а й формуванню відповідального ставлення суспільства до власної історії та культури.

Список використаних джерел

1. Про охорону культурної спадщини: Закон України.
2. Белікова Н. М. Основи музейної справи та збереження культурних цінностей: навчальний посібник. Київ: Либідь, 2018. 240 с.
3. Кузьменко Т. В. Облік та збереження музейних і бібліотечних фондів: теорія і практика. Київ: НАКККиМ, 2020. 180 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>